

DIJETE JE GRADU FESTIVAL

Ima gradova koje sanjamo, ima gradova koji nam se ostvaraju.

Ima gradova koji, baš kao i ljudi, zauvijek ostaju djeca.

Stare, struji njihovo vrijeme, ali se neprestano u sebi obnavljaju.

Ukrase se dječjim osmjesima, sve raspoložive prostore pretvore u igrališta, oboje zidove u snove, izmisle festival.

Ima gradova koji se zovu na razne načine. Samo se jedan zove Šibenik.

Kad se kraška ljepotica Krka zaljubila u Jadran, najzgodnije more na svijetu, nije mogla izabrati ljepše mjesto za njihov prvi tajni sastanak.

Zaputivši se k moru, noseći žuboravu dotu kroz tjesnace i niz slapove i kaskade, još se više proljepšavala, činila bistrijom. Dohrlivši mu nadomak žala, već na prvi pogled očarana njegovim nedalekim otocima, malo je zastala da tu ljepotu što duže zadrži u očima. Tu je i ostala, ni u moru, ni u rijeci, okružena kamenitom obalom, ovjenčana divljim i plemenitim raslinjem, natkrita čistim nebom.

Ta čarolija i danas traje.

Tu je nastao grad.

Ima gradova koji izaberu mjesto gdje će se podići, ali i onih koje mjesto izabere.

U povelji hrvatskog vladara Petra Krešimira IV. davne, davne 1066. godine prvi put je zapisano ime Šibenika.

Kad današnja djeca postanu djedovi i pradjedovi bit će tomu tisuću godina.

I prije tog moćnog vladara tu su živjeli ljudi - signali iz prošlosti upućuju nas na vrlo stare tragove - no tadašnja djeca nisu gledala crtiće na televiziji, niti su dolazila pred gradsku vijećnicu uživati u predstavama, ali su zacijelo imala neke svoje igre. O gradu nisu ni sanjala, o festivalu još manje.

I kad se već na litici nad morem podigao grad, Šibenik je rastao i u djeci.

I kao da je pazio da zauvijek ne odraste, da se potpuno ne dovrši, da ne zaključa sasvim sva svoja vrata. A poput oblaka nad gradom mijenjalo se vrijeme u njemu. Narodne vladare smijenila je vladavina hrvatsko-ugarska, došla je potom Venecija, potom Austrija, pa Francuska, pa opet Austrija, pa Jugoslavija, pa ... pa ... sve do današnje slobodne Hrvatske.

Ukratko, grad se nagledao svega i svačega, poštasti i ratova, vojni i paktova, dijelio sudbinu našeg priobalja, bio manje ili više sretan, širio se unutar zidina i izvan njih, posijao tvrđave i kaštele, gradio crkve i zvonike, fontane, volte, prolaze ... Gradio je sebe sama.

A pod njim, Krka se pretvarala u more, njegovu slanosn miješala sa slatkom vodom koju mu je donijela na dar. Smirujući jedno drugo pred kamenim licem grada, rijeka i more i danas se grle.

A grad svemu tomu svjedoči. Kumuje.

Što je tom susretu, vjenčanju mora i rijeke, grad dao na poklon?

Svoju kamenu ljepotu, ukrašena pročelja, vremenom izglučane stube, popločane kale i pjace, prolaze kroz guste kapilare grada, koji živi i onim svojim starim, ali i ovim novim životom, na Poljani i u Kalelargi, u Masnoj i na Gorici, u Docu i na Dobriću, u Varošu i na Mimincu, na Svetoj Ani i na Šubićevcu, na Baldekinu i na Vidićima, u Mandalini, u Ražinama, u Crnici i svuda gdje se, po razvedenim koordinatama, grad grana prema Bilicama i zaleđu, prema Vodicama i Murteru na zapadu, prema Brodarici i Primoštenu na istoku ...

Dao im je životopisni prolaz kroz šibenski kanal, kanal sv. Ante, gdje je svaki bijeli putnički brod mala svečanost dok za slikovitih jutra i sjenovitih podneva prevozi ljude na Jadriju, nasuprot stare tvrđave sv. Nikole, tog pouzdanog stražara pred ulazom u grad, ili na Zlarin, na Prvič, na Komate ...

Dao im je svoju mladost i svoje djetinjstvo da ga zapamte za sva vremena.

Dao im je klesare i glazbenike, graditelje i humaniste, slikare, ljude od pera i duha. Ljude koji su zaustavili svjetlost. Dao im je "lude" Faustove strojeve, stihove Jurja Šižgorića, zagasite slike Čulinovića i Vladanova, Lukačićeve motete, erudiciju Nikole Tommasea ...

Dao im je Šibensku molitvu i sve proplamsaje duhovnosti.

Dao im je remek-djelo Jurja Matejeva Dalmatinca i Nikole Firentinca - kamenu katedralu, s čijih vrhova na grad paze sveti Jakov, sveti Mihovil i sveti Marko, dok se u veličanstvenoj niski njezinih kamenih portreta ogleda sva svjetlost podneblja i sva narav njegovih žitelja.

Dao im je razigranost stupovlja i bijelih oblaka gradske vijećnice, kao i graditeljsku jedinstvenost šibenskih crkava, sv. Barbare, sv. Ivana, sv. Duha i sv. Frane, s oltarom Nikole Tavelića, prvog hrvatskog sveca ...

Dao im je i sva druga umijeća pučana i plemića. U procesiji mnogih koji su isticali duhovnost i duh grada tu će se svakako naći glasovi uličnih pjevača i bratima, zborova i klapa, glazba i svih drugih lepršavih ophodnja gradom.

Jer, kad su muze dijelile svoja božanska umijeća, dogovorile su se da Euterpa, zadužena za glazbu, svoj pogled posebno svrne na Šibenik.

Kad bi se jadranski gradovi dijelili po umijećima, onaj najdublje vezan za pjesmu svakako bi bio Šibenik. U njegovim je pjesmama sve kazano, a te pjesme često znaju prihvatiti i gradska zvona. Stoviše, ako bolje poslušate, čut ćete kako se u zraku iznad grada svakoga dana uvijek iznova isprepliće cijeli grad od zvona!

Dao je grad i zasvagda pokazao svoje stare navade i svoje stare nježnosti.

Poput minijaturene plastike i filigranskih reljefa na pročeljima crkava i drugih zdanja, onih gospodskih i onih pučkih. Poput kita zelenih grančica koje obješene nad vratima starih težačkih konoba govore namjericima u kojoj vrsti mogu uživati.

A drevni će građanin, pun ljubavi i skrbi za četverožne prijatelje, u podnožje zgrade kod "Medulića" uzidati dvije male kamene dzjele s natpisom: AMOR D. CANI.

Dao je grad Krki i moru, ali i svima onima koji u nj dodu, svoje najbolje vrijeme i svoje najbolje prostore.

Dao im je radost i mladost i ljeta i sjaj u očima djeteta. I Festival ...

Već mu je četrdeset godina. Zove se Međunarodni dječji festival Šibenik-Hrvatska.

Stari je šibenski teatar prije ravno četriri desetljeća u svoju nitrinu primio glumce, lutkare i glazbenike, gledalište ispunio djecom i poklonio se Njenom

Veličanstvu Igri. A kad festivalu to nije bilo dovoljno, iz kazališne zgrade - a njoj je već 130 godina - izašao je na ulice i trgove da bi od grada napravio teatar, da bi im izjednačio svojstva i značenja, da bi živio između sna i jave.

Od tada u svakom trenutku dana možeš u gradskoj vrevi sresti lutku i glumca kako, pomi-ješani sa šibenčanima i gostima, šeću ususret snovima, pretvarajući se u njih, čineći ih i poklanajući. Srest ćeš Alicu, koja je upravo pristigla u zemlju čuda, vragolasti Pinokio vreat će iza prvog ugla, Kekec će zapjevati svoju veselu pjesmicu, mornar Popeye pućkat će lulu i gristi špinat, a Petar Pan povest će nas u tajanstvenu zemlju Nedodiju ...

U iluziji festivalskih noći naći će se i Robin Hood, Tarzan, princ Valijant, Pepeljuga, Trnoružica, Maćak u čizmama ...

Cijeli će se grad pretvoriti u šumu Striborovu a veseli Domaći pocupkivat će na sve strane ili vragolasto provirivati iza prozorčića.

U prvoj festivalskoj noći u vatrometu nad gradom svatko će moći izabrati za sebe po jedan svijetleći buket.

U festivalu podjednako uživaju djeca svih boja, svih kontinenata, sa svih zabavišta, skakališta, crtališta, glazbališta, lutkališta, loptališta ...

Ima gradova koje sanjamo, ima gradova koji nam se ostvaruju.

Ima jedan grad od kojega su mlađa samo njegova djeca.

Jednom je netko, nije važno tko, kazao da kad bi bio dijete svakako bi bio Šibenik. Nema onog koji se s tim ne bi složio.

Bez djece Šibenik i ne bi bio grad. Iskusio je to festival tijekom Domovinskog rata, kad je jedne godine morao izbjivati iz Šibenika jer je bilo opasno kretati se njegovim ulicama. Vratio se onoga trenutka kad je prestala pogibelj pa su se i djeca vratila u grad.

Jerbo, da bi grad bio Festival, potrebna su djeca, da bi dijete oživjelo grad, potreban je festival, a da bi festival bio dijete, treba imati grad.

Sve u svemu, dijete je gradu festival.

Ima gradova koje sanjamo, ima gradova koji nam se ostvaruju.

Šibenik nam se ostvario, ali se uvijek iznova sanja.

Neka tako i ostane.

Jakša Fiamengo
Katalog *Šibeniće, budi dijete*, Dječji festival 2001.